

Context

- Nederland onderschrijft het Klimaatakkoord van Parijs en werkt aan een klimaatwet, met het doel verdere opwarming van de aarde te voorkomen.
- Het Rijk heeft alle regio's gevraagd, te onderzoeken hoe en waar ze energie kunnen besparen of duurzaam kunnen opwekken.
- De 21 gemeenten in de Metropoolregio trekken samen op bij het opstellen van een regionale energiestrategie (RES).
- Ook de gemeente Veldhoven moet hierin haar rol pakken.

Doelen

- 49% CO2 reductie in 2030
- Van Gas Los
- 85%-95% CO2 reductie in 2050

- (Vandaag staan we op 14-18%)

- Een majeure opgave.
- *Behoeft verandering van structuren?*

vraagstuk

- De gamechanger voor de succesvolle energietransitie is een integrale aanpak van **technologische**, **maatschappelijke**, **economische**, **juridische** en **ruimtelijke uitdagingen**, waardoor excellente bouwstenen snel en op grote schaal worden toegepast.
- **Groen** – is beschikbaar en realistisch
- **Oranje** – volgend aan groene voordelen
- **Rood** – behoeft (veel) aandacht

...ische, maatschappelijke, eco...

Even achteruit kijken in 2050

- 8,8 miljoen gebouwen, ca 95% CO2 gereduceerd
- *Daarvan is 30% nieuwbouw tov 2019*
  - Resteert 6,2 miljoen gebouwen
- In 2030 49% CO2 reductie
  - *Dat is hetzelfde als 50 % van de voorraad energieneutraal*
- Dat is: 3 miljoen gebouwen energieneutraal maken in 11 jaar.
  - Dat betekent per vandaag 1.240 gebouwen per dag renoveren (Vandaag doen we er ca 120 per dag)
  - *(Als we in 2025 pas starten met de opgave.... Moeten we er 2.700 per dag doen...)*

...ische, maatschappelijke, eco...

Wat heeft 'de markt' beloofd om >1.000 gebouwen per dag te renoveren?

- *Kostenreductie tussen 15%-45%*
- *Wenkend perspectief: goedkoper, comfortabeler en energieneutraal tov vandaag.*
- *Aantrekkelijk aanbod: ontzorg modellen, financieringsmodellen, one-stop-shop*
- *Doorlooptijdverkorting*

...ische, maatschappelijke, eco...

Wat hebben de gemeenten beloofd?

- *1.500.000 woningen voor 2030 aardgasvrij af.*
- *Wijkgerichte aanpak*

...ische, maatschappelijke, eco...

...ische, maatschappelijke, eco...

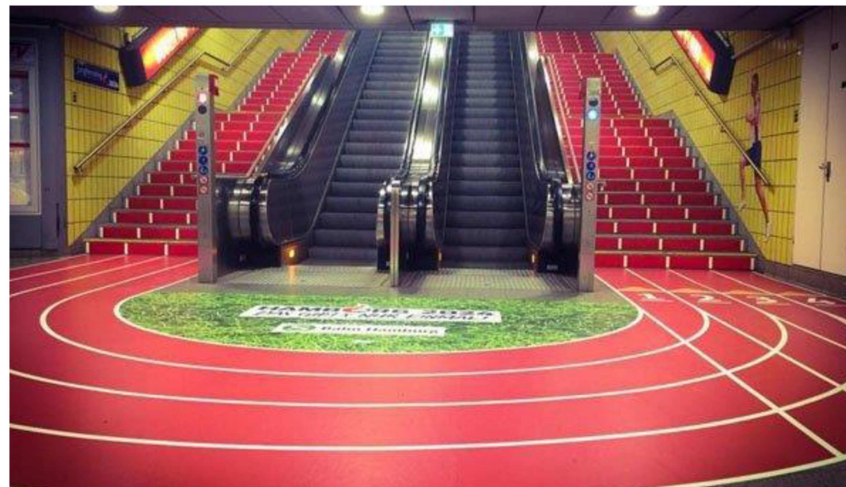
Gedrags psychologie:

Hoe mensen denken en beslissingen nemen. “ons feilbare denken”, Universiteit van Tilburg

Nudging, keuze architectuur

Bewustwording, verleiding, kennis, kennis overdracht

Quiz: waar blijft de benzine?

Auto leeg: 0kg benzine

Auto vol: 50kg benzine

Auto leeg: 0kg benzine

- A) die is verdwenen?
- B) de benzine is gestort op de snelweg en daarmee in onze lucht
- C) de benzine is voornamelijk omgezet in voorwaartse beweging

Helaas; de 50kg benzine is omgezet in **150kg CO₂**.

De 150kg heb je uit je raam van je auto gestort in jouw wereld voor je kinderen en kleinkinderen. (B)

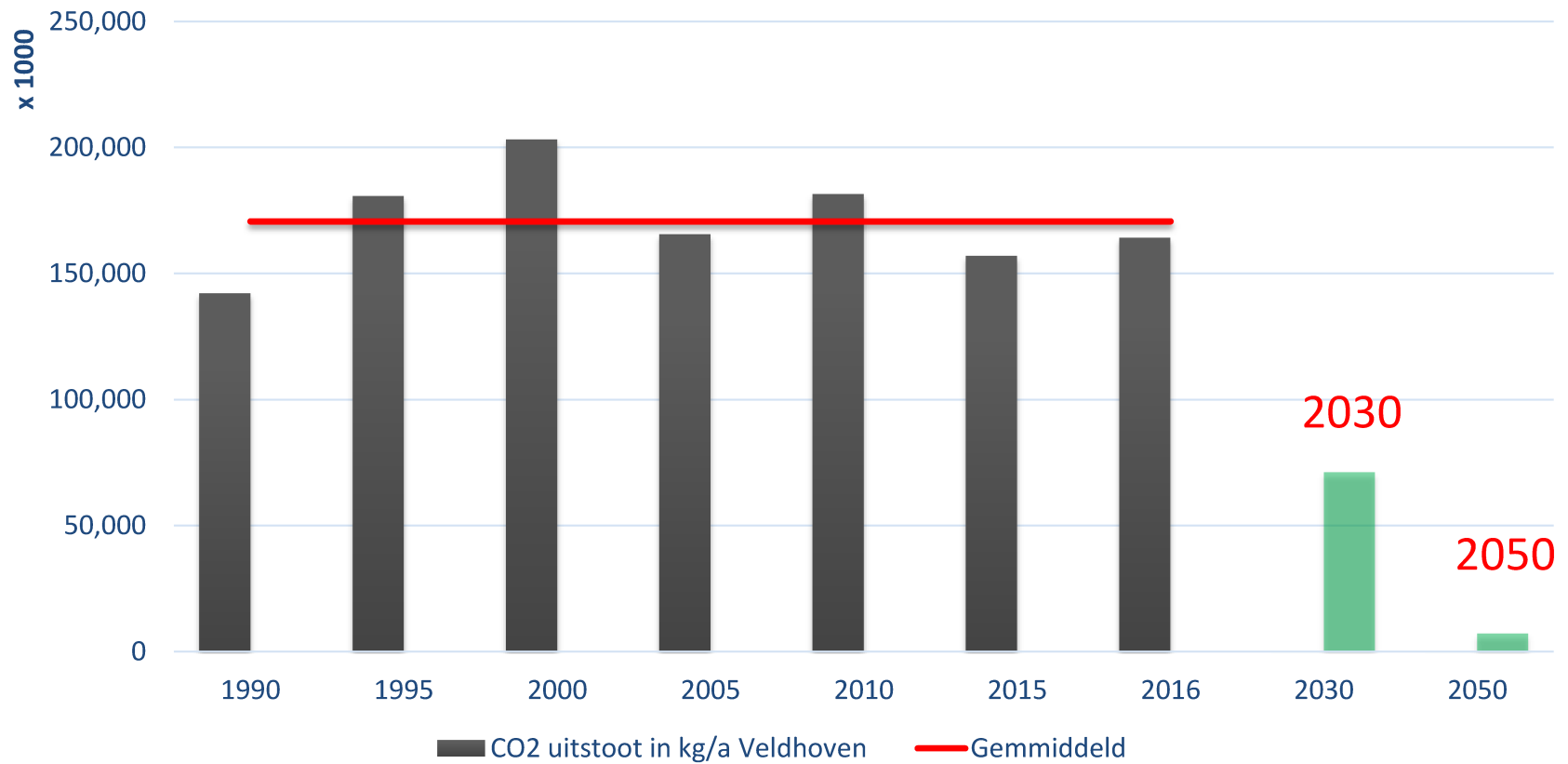

DUURZAAM IS **ALTIJD** VOORDEELIGER DAN CONVENTIONEEL

Hoe gaat het in Veldhoven?

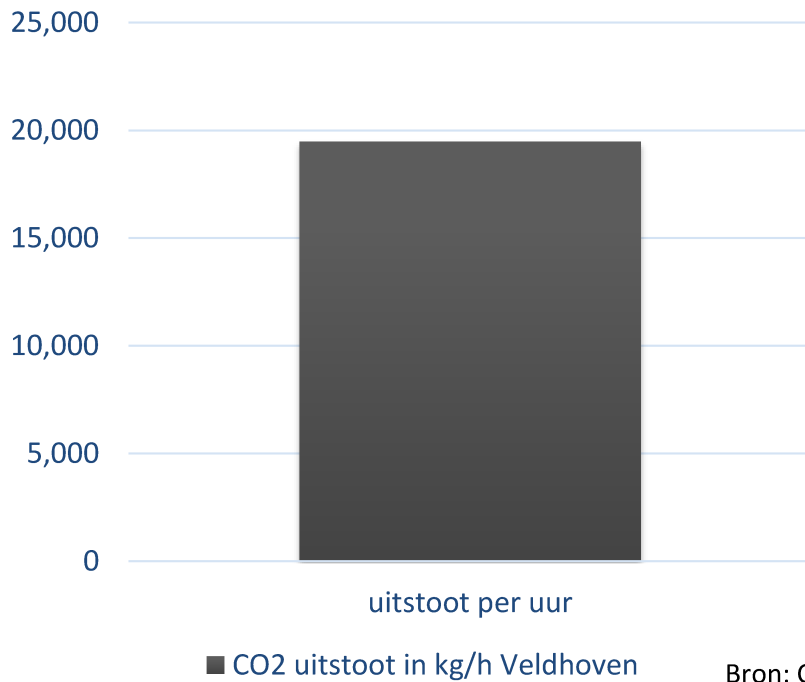
CO2 uitstoot per jaar in kg voor gem. Veldhoven

Bron: CBS <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/37/co2-uitstoot-in-2017-gelijk-aan-die-in-1990>

Hoe gaat het in Veldhoven?

In dit uur stoten u en ik samen met de inwoners van Veldhoven aan CO2 uit:

Dat is

- 323kg per minuut.
- 5,4 kg per seconde

Uitstoot van andere mensen in dit uur?

- In Spanje 50%
- In Zuid-Afrika <1%
- In China 75%

van U en ik

Bron: CBS <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/37/co2-uitstoot-in-2017-gelijk-aan-die-in-1990>

Inwonersaantal: 44.884

Bron Wereldbank: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?view=map>

Hoe gaat het in Veldhoven?

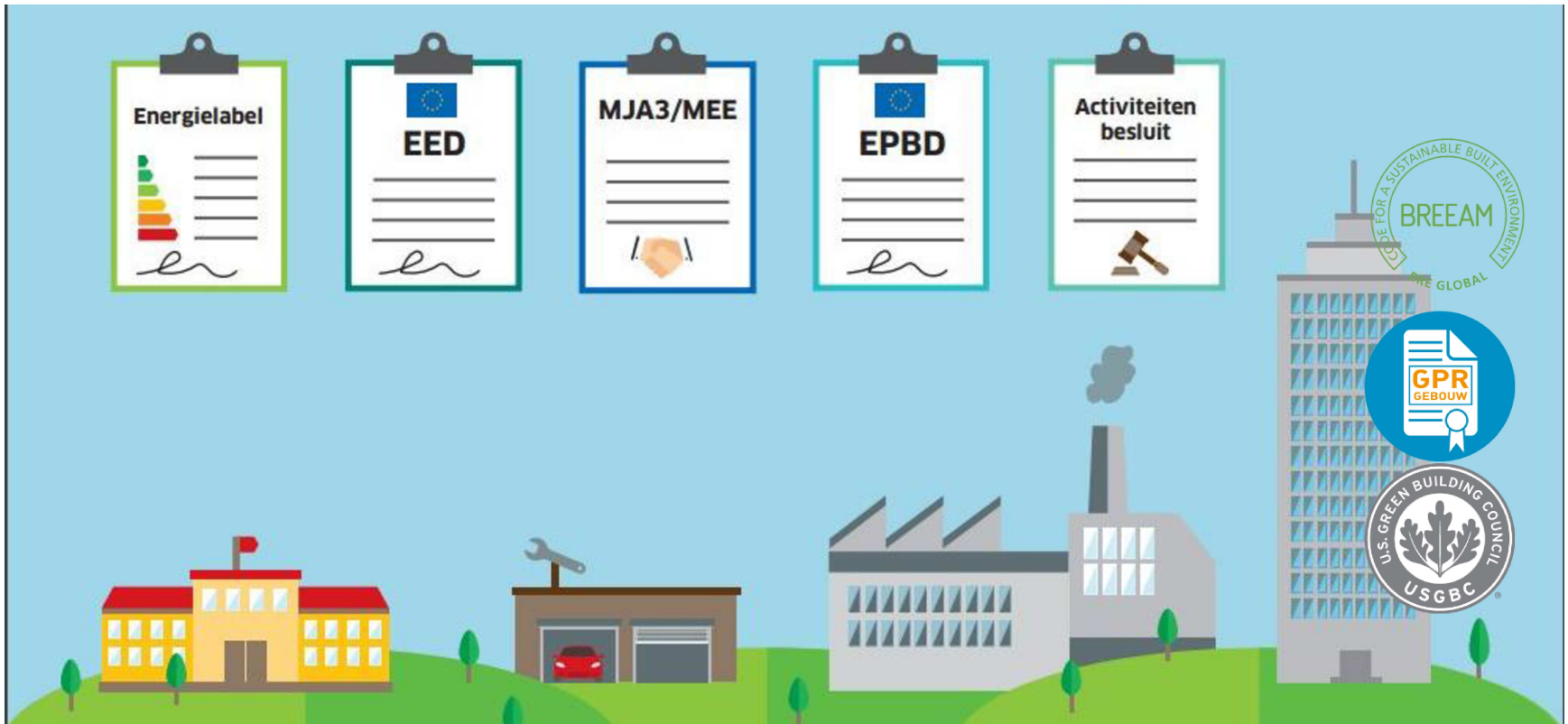
Bron: Klimaatmonitor <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/Klimaatmonitor/Bestuurlijke-Samenvatting/>

U gaat op reis... in CO2 land

... in CO2-land...

**VAN
GAS
LOS**

Wie is er al "groen"?

Wie kan nog wat doen?

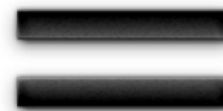
...geschikt voor zonnepanelen op platte daken!

DUURZAAM IS **ALTIJD** VOORDEELIGER DAN CONVENTIONEEL

Waarom het gaat lukken

Beide zijn waar:

Gelukkig, het *kost* maar een ~~investering~~

commitment

=

=

Wat zeggen anderen?

ING Naar ING.nl

Nieuws- en persberichten Perscontact Beeldmateriaal

ING financiert na 2017 alleen kantoorpanden voldoen aan voorwaarden groen label

ING wil volledig duurzame portefeuille per 2023 en stopt financieren van kantoorpanden die niet voldoen aan de voorwaarden groen label (energielabel A, B of C)

Amsterdam, 15-12-2016 11:00

ING Real Estate Finance wil dat haar klanten binnen een jaar met kantoorpanden te verduurzamen, want de bank biedt na 2017 alleen kantoorpanden al over een jaar niet meer in aanmerking voor financieren. Daarover heeft ING haastig een verduurzamingsplan voor overleggen. Daarover heeft ING haastig gestuurd, waarin de bank ook wijst op de gratis hulp die ze al enil verduurzamen.

Quote Peter Göbel, bij ING Real Estate Finance verantwoordelijk voor de Nederland: "Duurzaamheid is niet langer een wens, het is een noodzaak, zowel econoom als financieel. ING zijn in lijn met de nieuwe wetgeving die minister Stef Blok (Wonen en Energie) heeft aangekondigd. Vanaf 2023 kantoorpanden verplicht tenminste energielabel C moeten hebben. Dit betekent dat kantoorpanden met een lager energielabel niet meer verhuurd te mogen worden. Omdat veel vastgoedleningen een looptijd van vijf tot tien jaar hebben, heeft ING in 2018 door ING in de leningsvoorwaarden meegenomen. Daarnaast is de verduurzaming van kantoorpanden met een 'groen' label. Daardoor zullen 'bruine' panden (niet-veel duurzamer) in waarde dalen ten opzichte van 'groene' panden. De overheid is verantwoordelijk voor de verduurzaming van kantoorpanden."

Nieuws Cultuur & Leven **de Volkskrant**

Economie

Al het door ABN Amro gefinancierde vastgoed moet in 2030 het zuinigste energielabel hebben

ABN Amro gaat een steentje bijdragen aan de verduurzaming van Nederland. De bank wil dat al het vastgoed dat wordt gefinancierd - kantoren van zakelijke klanten en huizen van mensen met een hypotheek - in 2030 gemiddeld het zuinigste energielabel A hebben.

 Home Producten en oplossingen Over ons Research

Pers > Persberichten > 2017

Rabobank gaat commercieel vastgoedportefeuille binnen tien jaar volledig vergroenen

Ruim € 1,5 miljard waardeperspectief voor vastgoedklanten

21 september 2017

Rabobank gaat verplichte energielabels introduceren bij nieuwe financieringen voor commercieel vastgoed. Niet alleen voor kantoren, ook voor andere soorten vastgoed. Het is de ambitie om binnen tien jaar de hele financieringsportefeuille te vergroenen. Met deze maatregel helpt de bank haar klanten om de waarde van hun investering op lange termijn op peil te houden of zelfs te verhogen. Deze kan naar verwachting oplopen tot minimaal € 1,5 miljard, zo heeft de bank door CFP laten berekenen.

DUURZAAM IS **ALTIJD** VOORDEELIGER DAN CONVENTIONEEL

Quiz!

In welke volgorde moet ik mijn 100 EUR investeren om in zo'n kort mogelijke tijd maximaal te renderen???

↪ of maximale ROI of maximale CO2 reductie of...

investering

€ 100

€ 30

€ 75

A

B

C

Quiz!

In welke volgorde moet ik mijn 100 EUR investeren om in zo'n kort mogelijke tijd maximaal te renderen???

↪ of maximale ROI of maximale CO2 reductie of...

investering

€ 100

€ 30

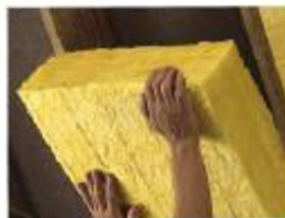

€ 75

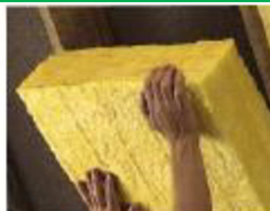
A

B

C

Waar ligt uw focus?

**KEEP
CALM
EN
GOED
MIKKEN**

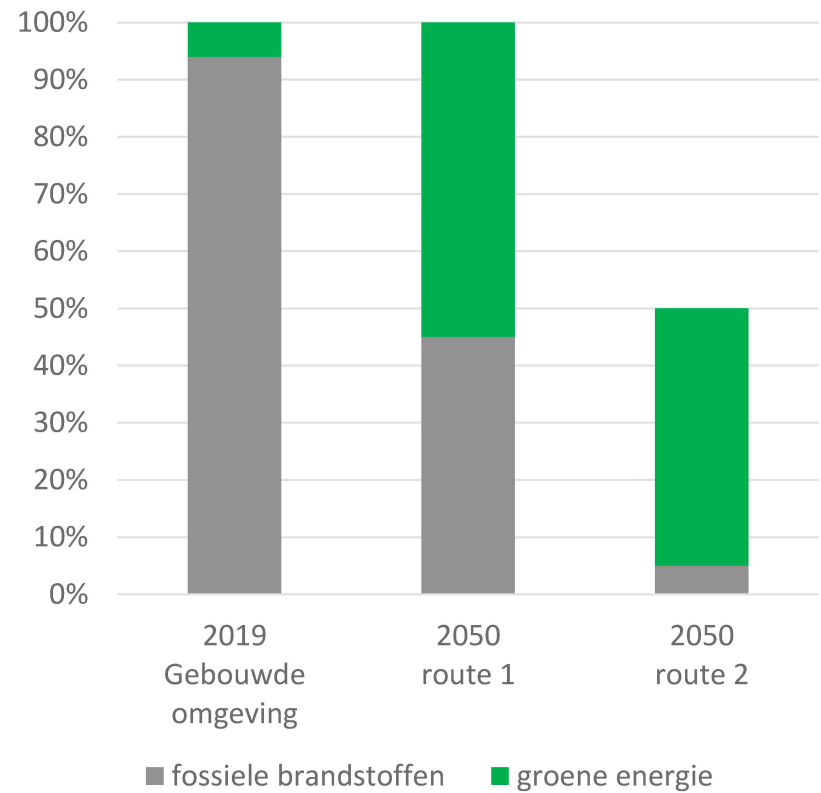
- Als uw kans op succes groot is, is een olievlek werking te verwachten en daarmee neemt kans op succes van omgeving toe.
- Wat heeft meer kans op succes inzake energietransitie? Oude wijk of nieuwe wijk? Jonge gezinnen of 50+?

Waar ligt uw focus?

The Elephant in the Room

Focus? Opwekken of besparen?

Dank voor uw aandacht
Zijn er nog vragen?

DUURZAAM
IS **ALTIJD VOORDEELIGER DAN**
CONVENTIONEEL

